

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**Освітньо-професійні програми Дизайн одягу,
Перукарське мистецтво та декоративна косметика, Графічний дизайн, Медіадизайн,
Декоративне мистецтво
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальність 022 ДИЗАЙН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	ЕКОНОМІКА
Викладач	Гірняк Євген Іванович <i>Викладач кафедри природничо-наукових дисциплін</i>
Контактний телефон	0984865800
Посилання	-
Консультації	<i>Очні консультації: щодня з 15.00 до 16.00</i> <i>Онлайн консультації: за попередньою домовленістю Viber (0984865800) в робочі дні з 9.00 до 17.00</i>

Анотація	Програму вивчення навчальної дисципліни «Економіка» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво. Предметом вивчення курсу є загальні засади економічного життя суспільства, економічні закони, методи пізнання економічних явищ та процесів. Міждисциплінарні зв'язки: <i>Забезпечуючи дисципліни:</i> Інформаційні технології, системи та ресурси. <i>Забезпечувані дисципліни:</i> Менеджмент і маркетинг в мистецтві. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Вступ в економіку. Змістовий модуль 2. Мікроекономіка. Змістовий модуль 3. Макроекономіка.
Заплановані результати навчання	Мета навчального курсу: формування у студентів економічного мислення, опанування основних економічних законів, методів пізнання економічних явищ та процесів. Крім того знання цієї дисципліни дасть можливість студентам даної спеціальності продовжити вивчення інших економічних дисциплін. Завдання навчальної дисципліни: - розкриття основних закономірностей розвитку економічного життя суспільства; - вивчення різномірних економічних дисциплін; - визначення еластичності попиту і пропозиції, розуміння практичного застосування концепції еластичності попиту і пропозиції; - вивчення сутності конкуренції та її видів; - розкриття закономірності функціонування грошової системи; - вивчення основних інструментів державної економічної політики; - вивчення видів та типів інфляції, вимірювання інфляційних процесів в економіці; - розрахунок та аналіз основних макроекономічних показників країни: ВВП, ВНД, ЧВП, НД; - вміння виявити та поррахувати соціально-економічні наслідки безробіття; - ознайомлення з основними принципами підприємницької діяльності. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

	знати: загальні засади економічної теорії; теоретичні положення мікроекономіки; теоретичні основи макроекономіки, законодавчу базу України з питань, що вивчаються дисципліною. вміти: характеризувати та розрізняти економічні системи, визначати механізми, що забезпечують реалізацію економічних законів, визначати еластичність попиту за ціною, показати механізм формування ринкової рівноваги на макрорівні, аналізувати поведінку споживача та максимізувати споживчий вибір, пояснювати сутність закону грошового кругообігу, визначати роль держави в економічному колообігу товарів і доходів, пояснювати економічну роль податків, визначати державний дефіцит та профіцит, розраховувати показники системи національних рахунків, пояснювати зміст економічного зростання та циклічних коливань в економіці. компетенцій: розуміння закономірності розвитку економічного життя суспільства, здатності здійснювати оцінку ефективності діяльності підприємств на основі мікроекономічних залежностей; розуміння застосування методології та методів економічної теорії до аналізу певних макроекономічних процесів.
Політика дисципліни	При організації освітнього процесу в Хортицькій національній академії студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти; Положення про вибіркові дисципліни; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти; Положення про критерії оцінювання знань студентів; Положення про переведення на індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання; Положення про академічну доброчесність.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтв	Вибіркова	
	Спеціальність 022 Дизайн	Семестр	3
Модулів – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 32 год.	
Змістових модулів – 3		Лекції: 18 год.	Практичні, семінарські: 16 год.
Загальна кількість годин – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота 56 год.	
		Вид контролю: залік	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вступ в економіку

Тема 1. Предмет економіки

Предмет науки, загальні характеристики економічної системи. Економічні ресурси та їх обмеженість. Важливіші економічні поняття. Проблеми економічної ефективності. Метод економічної теорії. З історії розвитку економічної теорії.

Тема 2. Економічні системи, ринкова економіка

Традиційна, ринкова, змішана, командна, перехідна економічні системи. Загальна характеристика ринкової економіки. Підприємство в ринковій економічній системі. Економічна роль держави.

Змістовий модуль 2. Мікроекономіка

Тема 3. Загальна теорія ринку

Ринок: сутність, функції та класифікація. Попит, закон попиту, фактори, що визначають попит. Пропозиція, закон пропозиції, фактори, що формують пропозицію. Ринкова рівновага.

Тема 4. Поведінка споживачів, споживчий вибір

Найпростіша модель поведінки споживачів. Споживчий набір і бюджетне обмеження. Споживчий вибір.

Тема 5 Конкуренція і монополія в ринковій економіці

Сутність конкуренції. Внутрішньогалузева і міжгалузева, цінова і нецінова конкуренція. Досконала і недосконала конкуренція. Монополізм.

Тема 6. Грошово-кредитна система

Сутність та функції грошей. Закон грошового обігу. Грошова система, види грошових систем. Сутність, принципи та етапи кредитування. Форми кредиту. Банки, банківська система України. Кредитна система.

Змістовий модуль 3. Макроекономіка

Тема 7. Економічна роль Держави

Місце Держави в економічній системі. Необхідність та цілі втручання Держави в економіку. Основні напрями економічної політики. Об'єкти, суб'єкти та методи державного регулювання економіки.

Тема 8. Фінанси, податки та бюджет

Сутність та функції фінансів. Економічний зміст податків. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит та Державний борг.

Тема 9. Національна економіка та система національних рахунків

Національна економіка та макроекономічний рівень господарювання. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Інші показники системи національних рахунків (СНР). Роль цін у вимірюванні макроекономічних показників. ВВП та суспільний добробут.

Тема 10. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання

Сутність і типи економічного зростання. Циклічний характер економічного розвитку. Безробіття та його форми. Сутність інфляції, її вимірювання та наслідки. Крива Філіпса та стагфляція.

Тема 11. Підприємництво, прибуток та заробітна плата

Підприємництво, його види. Принципи підприємницької діяльності. Витрати виробництва. Прибуток, його види. Форми й системи заробітної плати.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Вступ в економіку						
1. Предмет економіки	5	1	2	-	-	4
2. Економічні системи, ринкова економіка	5	1	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	10	2	4	-	-	8
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка						
3. Загальна теорія ринку	10	2	2	-	-	6
4. Поведінка споживачів, споживчий вибір	10	2	2	-	-	6
5. Конкуренція і монополія в ринковій економіці	7	2	1	-	-	4
6. Грошово-кредитна система	7	2	1	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	34	8	6	-	-	20
Змістовий модуль 3. Макроекономіка						
7. Економічна роль держави	9	2	2	-	-	10
8. Фінанси, податки та бюджет	9	2	2	-	-	10
9. Національна економіка та система національних рахунків	10	2	2	-	-	10
10. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання	8	2	3	-	-	6
11. Підприємництво, прибуток та заробітна плата	10	2	3	-	-	36
Разом за змістовим модулем 3	34	18	16	-	-	56

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	3	Загальна теорія ринку	2
2	4	Поведінка споживачів, споживчий вибір	2
3	5	Конкуренція і монополія в ринковій економіці	1
4	6	Грошово-кредитна система	1
5	7	Економічна роль держави	1
6	8	Фінанси, податки та бюджет	1
7	9	Національна економіка та система національних рахунків	2
8	10	Макроекономічна нестабільність та економічне зростання	3
9	11	Підприємництво, прибуток та заробітна плата	3
Разом			16

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1	Предмет економіки	4
2	2	Економічні системи, ринкова економіка	4
3	3	Загальна теорія ринку	6
4	4	Поведінка споживачів, споживчий вибір	6
5	5	Конкуренція і монополія в ринковій економіці	4
6	6	Грошово-кредитна система	4
7	7	Економічна роль держави	6
8	8	Фінанси, податки та бюджет	6
9	9	Національна економіка та система національних рахунків	6
10	10	Макроекономічна нестабільність та економічне зростання	6
11	11	Підприємництво, прибуток та заробітна плата	6
Разом			56

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Економіка» застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, залік;
- **методи письмового контролю:** письмові тестування;
- **методи самоконтролю:** самооцінка, самоаналіз.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Бали	ЗМ I		ЗМ II				ЗМ III				
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11
Практ. роб. (16)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	-	-
Самост. роб (55)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Модульний контроль (15)	5		5				5				
Залік (20)	20										

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Шкала оцінювання національна та ЄКТС			
За шкалою ЄКТС	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90–100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82–89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75–81 (добре)		
D	64–74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60–63 (достатньо)		
FX	35–59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1–34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік залікових питань :

- Зародження економічних знань.
- Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
- Сучасні напрямки, школи і течії економічної теорії.
- Економічні категорії, закони і принципи.
- Функції економічної теорії.
- Специфіка соціально-економічних досліджень.
- Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку.
- Продуктивні сили й економічні відносини.
- Економічні потреби суспільства, їх суть і структура.
- Економічна система, її сутність та структурні елементи.
- Поняття економічної системи, її структурні елементи
- Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи.
- Суть господарського механізму та його основні елементи.
- Загальні форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.
- Умови виникнення товарного виробництва.
- Закон вартості, його сутність та функції.
- Функції грошей та їх еволюція. Гроші та ціна.
- Грошовий обіг і його закони.

19. Суть, причини та види інфляції.
20. Теорія ціни товару в різних економічних школах. Види цін і тарифів.
21. Теоретичні засади становлення ринкових відносин.
22. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва.
23. Типи ринку. Функції ринку: регулююча, стимулююча, контролююча, ціноутворююча, оздоровча.
24. Ринок як сигнальна кон'юктурно-економічна система.
25. Сучасний ринок, його сутність, види і структура.
26. Структура ринку, види ринків та їх класифікація за економічним призначенням, товарними групами, просторовою ознакою, ступенем обмеження конкуренції, суб'єктами ринкових відносин.
27. Ринковий механізм як взаємозв'язок і взаємодія елементів ринку: попиту, пропозиції і ціни.
28. Пропозиція – елемент ринку.
29. Конкуренція як елемент ринку.
30. Форми конкуренції в умовах монополістичного виробництва: науково-технічне суперництво, промислово-виробниче суперництво, торговельне суперництво.
31. Методи конкурентної боротьби (цінова та нецінова конкуренція). Антимонопольне законодавство.
32. Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки. Суть та основні риси підприємства. Економічні умови діяльності підприємства в ринковому середовищі. Функції підприємства.
33. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств, їхні види.
34. Поведінка фірми в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.
35. Оборонна і наступальна стратегія розвитку фірми, їхні достоїнства і недоліки. Ризик у діяльності фірми.
36. Трагування витрат виробництва в різних економічних школах. Марксистські та неокласичні концепції витрат.
37. Зміст понять «ціна виробництва» у марксистській теорії та «економічних витрат» у неокласиків: місце середнього (нормального) прибутку в структурі цих категорій.
38. Особливості динаміки постійних, змінних і середніх витрат при зростанні обсягів виробництва. Витрати в короткостроковому і довгостроковому періоді.
39. Порівняння граничних витрат із граничним доходом при визначенні стратегії розвитку фірми.
40. Собівартість, її структура і значення, види собівартості. Мінімізація збитків.
41. Прибуток – дохід підприємця і головний результат функціонування фірми.
42. Сутність і структура підприємницького доходу. Монопольний прибуток і умови його виникнення.
43. Заробітна плата – винагорода за працю найманих робітників.
44. Місце аграрно-промислового виробництва в національній економіці. Соціально-економічна роль аграрного виробництва та його особливості. Специфічна природа аграрного продукту.
45. Особливості еволюційного розвитку аграрного виробництва.
46. Стабілізація і структурна перебудова української економіки 90-х рр. XX – поч. XXI ст.
47. Економічне зростання – показник зміни рівня реального обсягу виробництва в довгостроковому інтервалі.
48. Види і типи економічного зростання.
49. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання.
50. Нестійкість рівноважного зростання економіки і потреби його державного регулювання.
51. Екологічні та інтелектуальні проблеми збільшення виробничих результатів.
52. Підвищення ефективності та якості економічного зростання України.
53. Ринковий механізм вивільнення і перерозподілу робочої сили.
54. Внутрішня, міжнародна міграція та еміграція трудових ресурсів.
55. Фактори формування ринку праці.
56. Закономірності формування людського капіталу.
57. Протиріччя формування і використання людського капіталу.
58. Роль держави у відтворенні робочої сили.
59. Фінансова, кредитно-грошова та соціальна політика держави
60. Особливості й основні напрямки державного регулювання перехідної економіки України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Касьяненко Л. М. Економічна теорія: Навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 224 с.
2. Бебело А.С., Бебело С.А., Коровський А.В. Соціалізація і гуманізація економічних відносин: Навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2007. 240 с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник. Київ: Вища шк., 2007. 503 с.
4. Липов В.В. Міжнародна економіка. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. 408 с.
5. Орехівський Г.А. Тестово-словниковий практикум з економічної теорії. Київ : Каравела, 2007. 216 с.
6. Чмуть А.В., Юрманова О.О. Основи економічної теорії: Навч. посібник. Донецьк: ДонІЗТ, 2006. 240 с.

ДОДАТКОВА:

7. Беляєв О.О., Бебело А.С., Комяков О.М. Держава і перехідна економіка: механізм взаємодії. Монографія. Київ: КНЕУ, 2003. 190 с.
8. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі/Пер. з англ. І. Дзюб. Київ: Основи, 2001. 670 с.
9. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. Київ: Вища школа, 2003. 719 с.
10. Борисов Е.Ф. Основы экономики. Практикум. задачи, тесты, ситуации. Москва: Высш. школа, 2001. 368 с.
11. Бочан І.О., Михасюк І.Р. Глобальна економіка: Підручник. Київ: Знання, 2007. 403 с.
12. Бутук О.І., Волкова О.І. Економічна теорія: тренінг-курс. Київ : Знання, 2007. 291 с.
13. Вільні економічні зони: світовий досвід і українська практика: Навч. посібник/За ред. І.Ю. Сіваченка. Київ : ЦНЛ, 2004. 488 с.
14. Воробьев Е.М. и др. Экономическая теория. Харьков, 2006. 396 с.
15. Воробьев Е.М. Экономическая теория в вопросах и ответах. Харьков, 2002. 640 с.
16. Гальчинський А.С. та ін. Основи економічних знань. Київ : Вища школа, 1999. 544 с.
17. Горкіна Л.П. Нариси з історії політичної економії в Україні. Київ: Наукова думка, 1994. 244 с.
18. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії. Київ : Знання, 2006. 481 с.
19. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/За ред. В.М. Гейця. Київ : Фенікс, 2003. 1008 с.
20. Економічна енциклопедія: У 3-х т./Відп. ред. С.В. Мочерний. Київ : ВЦ «Академія», 2000-2002.
21. Економічна теорія: Політекономія/За ред. В.Д. Базилевича. Київ : Знання-Прес, 2003. 581 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL : ac-rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної митної служби. URL : customs.gov.ua
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : kmu.gov.ua
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : mfu.gov.ua
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL : nbu.gov.ua
6. Електронна бібліотека юридичної літератури «правознавець». URL : pravoznavec.com.ua
7. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : sta.gov.ua
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL : stat.gov.ua
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL : stat.gov.ua
10. Офіційний сайт Державного казначейства України. URL : treasury.gov.ua
11. Національне бюро економічних досліджень США. URL : nber.org
12. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL : oecd.org
13. сайт по історії економічної думки. URL : cera.newshool.edu/het
14. Світовий банк. URL : worldbank.org
15. Міжнародний валютний фонд. URL : imf.org